מא.

ועוד והוא העיקר – שכן תהי' לנו בפו"מ, ויתירה מזה, שכבר היתה לנו, בלשון עבר, ובפרט ע"פ הפתגם הידוע של רבותינו נשיאינו ע"ד הפירסום דביאת המשיח בעיתונים[1], כפי שנתקיים בפועל ממש בתקופה האחרונה שנתפרסם בכו"כ עיתונים בעולם כולו (ויש להוסיף ולפרסם עוד יותר) ש„הנה זה (המלך המשיח) בא"[2], **ותיכף** – כבר בא – **בפועל ממש**, למטה מעשרה טפחים, ובגלוי לעיני כל באי עולם, ועאכו"כ „לעיני כל ישראל"[3], **ותיכף ומיד ממש**.

(משיחות ש"פ נצבים תנש"א, יום ב' דר"ה, וש"פ וילך ו' תשרי תשנ"ב)

---

1) ראה סה"ש תורת שלום ע' 12: „דער רבי (אדמו"ר הזקן) האָט געזאָגט אַז משיח וועט שטיין אין גאַזעטן . . אַלע אידען וועלען זיין פאַרטיג צו ביאת המשיח גלייך ווי עס שטייט אין גאַזעטען אַז ער גייט".

2) שה"ש ב, ח. ובשהש"ר עה"פ.

3) סיום וחותם פ' ברכה.

לזכות
החייל ב"צבאות השם" **שמעון הלוי** שיחי'
ליום הולדתו השלישי לאויוש"ט ולתספורתו
ביום וא"ו אלול ה'תשפ"ו

ולזכות
אחיותיו ואחיו חיילי "צבאות השם" שיחיו

ולזכות הוריהם
הרה"ג הרה"ח הרה"ת ר' **ישראל נח הלוי** וזוגתו מרת **חי' מושקא** שיחיו
רייטשיק
*
נדפס ע"י
הרה"ת ר' **יוסף יצחק הלוי** וזוגתו מרת **גיטל רחל** שיחיו **שגלוב**

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
http://www.torah4blind.org
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

יוצא לאור לראש השנה ה'תשפ"ז
(מספר 53)

ספרי' — **אוצר החסידים** — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים"
770 איסטערן פארקווי ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
הי' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מפתח ותוכן

ערב ראש השנה

א. השלימות ד"והצילו העדה" - גאולה האמיתית והשלימה 3
"ושפטו העדה - והצילו העדה", דינם של ישראל לטוב - גאולה; הקשר לפ' נצבים, לפ' וילך, וליום הולדת אדמו"ר הצ"צ; הדגשה מיוחדת בקביעות ש.ז. וע"פ הר"ת דשנת ה'תשנ"ב

צום גדלי'

ב. השייכות דצום גדלי' לגאולה 12

הוספה / בשורת הגאולה

ג. ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א לאחרי התרת נדרים, ער"ה ה'תשנ"ב 15
"כלו כל הקיצין" וכבר עשו תשובה, ועומדים "הכן כולכם", כבר משך זמן

ד. משיחות ש"פ נצבים ה'תנש"א, יום ב' דר"ה, וש"פ וילך ו' תשרי ה'תשנ"ב 16
כבר נתפרסם בכו"כ עיתונים בעולם כולו ש"הנה זה (המלך המשיח) בא", ותיכף - כבר בא בפועל ממש, ויש להוסיף ולפרסם עוד יותר

Reprinted with permission of:
"Vaad L'Hafotzas Sichos"
by:
Moshiach Awareness Center,
a Project of:
Enlightenment For The Blind, Inc.
602 North Orange Drive.
Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095
Fax: (323) 934-7092
http://www.torah4blind.org
e-mail: yys@torah4blind.org
Rabbi Yosef Y. Shagalov,
Executive Director
Printed in the U.S.A.

הוספה

בשורת הגאולה

מ.

דעם ענין הכי עיקרי – גאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

ובפרט אַז עס זיינען שוין פאַראַן כמה סימנים אויף דעם – אָנהויבנדיק פון דברי חז"ל[1] כמה שנים ודורות לפני זה: „כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה", און כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האָט מסביר געווען אַז תשובה האָט מען שוין אויך אויפגעטאָן, און מ'שטייט שוין „הכן כולכם"[2], און מ'שטייט אַזוי שוין אַ משך זמן.

(ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א לאחרי התרת נדרים, ער"ה תשנ"ב)

---

1) סנהדרין צז, ב.
2) ל' כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו מכ"ו אד"ר תרח"ץ – אגרות קודש שלו ח"ד ע' רעט. וראה „היום יום" ט"ו טבת.

◈ ◈ ◈

הענין הכי עיקרי – גאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

ובפרט שישנם כבר כמה סימנים ע"ז – החל מדברי חז"ל[1] כמה שנים ודורות לפני זה: „כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה", וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הסביר שגם ענין התשובה נפעל כבר, ועומדים כבר „הכן כולכם"[2], ועומדים כך כבר משך זמן.

ערב ראש השנה

השלימות ד„והצילו העדה" – גאולה האמיתית והשלימה

א. בנוגע לעניני דין בתורה – שהם בתוקף מיוחד בימים אלו הנקראים ימי הדין[1] (החל מיום הדין דראש השנה[2]) – ישנו פסק־דין מהקב"ה בתורה[3], שהדין צריך להיות באופן של „(ושפטו העדה גו') והצילו העדה"[4], כלומר, שהדין כולו אינו אלא בכדי שיתוסף יותר ב„והצילו"[5] [עד להשלימות ד„והצילו" בגאולה האמיתית והשלימה, כדלקמן ס"ג].

כדאיתא בטור[6] כפסק־דין (אע"פ שמביאו מהמדרש[7]) עה"פ[8] „מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו": „איזה אומה כאומה זו שיודעת אופי' של אלקי' . . שמנהגו של עולם אדם שיש לו דין . . אינו יודע איך יצא דינו, אבל ישראל אינן כן, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים . . ואוכלין ושותין ושמחים בר"ה לפי שיודעים שהקב"ה יעשה להם נס כו'", „ומוציא[9] דינם לכף זכות וקורע להם גזר דינם".

היינו, שבנ"י הם „אומה" שכזו – שטבעם בהנהגתם בחיי יום יום (גם בזמן הגלות) היא – שעוד לפני שישנו הפסק־דין בפועל יודעים הם כבר בוודאות שהדין יהי' לזכות („והצילו העדה"), עד שהוודאות באה לידי ביטוי ופועלת שינוי בלבושים ובמאכלים ומשקאות שלהם בראש השנה („אכלו משמנים ושתו ממתקים"[10]).

ב. ולהוסיף, שענין זה מודגש גם בפרשת השבוע של השבת שממנה מתברך ראש השנה – פ' נצבים[11]:

ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א אחרי קבלת פ"נ הכללי, ערב ראש השנה ה'תשנ"ב. נדפס בסה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 3 ואילך. תרגום מאידית.

1) ולכן אומרים בעשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ „המלך המשפט" (ברכות יד, ב. טושו"ע ושו"ע אדה"ז או"ח ר"ס תקפב) „לפי שבימים הללו הקב"ה מראה מלכותו לשפוט את העולם" (שו"ע אדה"ז שם. מרש"י ברכות שם ד"ה המלך).

2) וכמפורש בכו"כ תפלות דר"ה. וראה ר"ה ח, א. טז, א־ב. ויק"ר רפכ"ט. זח"ב לב, ב. קלה, א. ח"ג רלא, א. תרגום לאיוב ב, א. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ג. טוא"ח סו"ס תקפא (חלקו נעתק לקמן בפנים). וראה גם לקו"ת נשא כו, א. ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ ערך ראש השנה ע' של ואילך, וש"נ. ועוד.

3) ו„מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות" כמ"ש (תהלים קמז, יט) „מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל" (שמו"ר פ"ל, ט).

4) מסעי לה, כד־כה. וראה משנה ריש סנהדרין (ב, סע"א). ר"ה כו, א. ועוד.

5) וראה ויק"ר פכ"ט, ג: בשעה שישראל נוטלין את שופריהן ותוקעין לפני הקב"ה עומד מכסא הדין ויושב בכסא רחמים כו' ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך עליהם מדת הדין לרחמים.

6) או"ח הל' ראש השנה סתקפ"א.

7) ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג. יל"ש ואתחנן רמז תתכה.

8) ואתחנן ד, ז.

9) יל"ש שם.

10) נחמי' ח, י'. ב"י ושו"ע אדה"ז או"ח סתקפ"ג ס"ד.

11) שפרשה זו קורין לעולם קודם ר"ה (לקו"ת ר"פ נצבים).

ע"י מושל שהוא „מזרע המלוכה", „מלכות בית דוד".

ועפ"ז י"ל שבצום גדלי' מודגשת הפיכת הצום באופן של „אתהפכא" בענין זה עצמו[23] – שהרצון שתהי' שארית ליהודה ע"י מלכות בית דוד (סיבת המאורע דהצום) מביא ופועל החיות של גדלי'[24] (היפך המאורע דהריגת גדלי') – שמסמל המשך חייהם של ישראל במלכות דוד – בתכלית השלימות (באופן של גדלות), בגאולה האמיתית והשלימה ע"י „המלך המשיח שעתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד . .

ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל"[25].

ויש להוסיף, שהתוכן דהפיכת הצום בימות המשיח מרומז גם בשם „גדליהו" – כי, „גדליהו" הוא גם „גדול י־ה", וגדולתו של הקב"ה קשורה עם הגאולה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש[26] „גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו"[27], „לעתיד לבוא כשיבנה את עירו יהי' בשבילה גדול ומהולל"[28], ו„בעיר אלקינו" גופא – ב„הר קדשו", בהר הבית, ובבית המקדש השלישי, ששם תתגלה גדולתו של הקב"ה[29] בתכלית השלימות.

„מזמר אני ששפך הקב"ה חמתו על העצים ועל האבנים ולא שפך חמתו על ישראל".

ועפ"ז יומתק שתשעה באב וצום גדלי' נקראים „מועד" בזמן הזה (כנ"ל ס"א ובהערה 12) – כיון שבשניהם נרגש שבירידה עצמה (בזמן הזה) יש גם ענין טוב.

23) ע"ד מארז"ל (מנחות מד, א) „מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר".

24) כשיקויים היעוד „הקיצו ורננו שוכני עפר", והוא בתוכם, ובפרט שבזכותו נקבע „יום רצון לה'" במשך ריבוי שנים, יותר מאלף ותשע מאות שנה!

25) רמב"ם הל' מלכים רפי"א.

26) תהלים מח, ב.

27) ולהעיר מדרשת חז"ל „אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו" (ראה זח"ג ה, א. זו"ח תשא (מד, א) – בשינוי לשון).

28) פרש"י עה"פ.

29) כולל גם הגדלות דהארון עם הלוחות והספר־תורה – עי"ז שמתגלה מגניזתו במטמוניות עמוקות ועקלקלות (רמב"ם הל' ביהב"ח רפ"ד), יחד עם הלוחות בשלימותן, לוחות ראשונות ולוחות שניות, והספר תורה דהארון (שבתוך הארון או מצד הארון – ב"ב יד, א־ב).

„אתם[12] נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם" קאי[13] על בני ישראל – כל עשר המדרגות שבכלל ישראל (כמו שנמנים בהמשך הכתוב[14]) ובכל יהודי בפרט[15] (כנגד העשר ספירות, כפי שהם קיימים בגלוי בכל יהודי[16] כנשמה בגוף) – כפי שהם עומדים ביום הדין דראש השנה[17] („היום"[18]), אשר הגם שזהו יום הדין – הם עומדים באופן ד„נצבים", „קיימים ועומדים, דהיינו שזוכים בדין"[19] – „והצילו העדה".

ויש לומר שזה קשור גם עם הפירוש[20] ב„נצבים" מלשון „נצב מלך"[21], שכל יהודי עומד (בראש השנה) כמו מלך[22], מלך על כל המציאות מסביבו, עד – מלך על כל סדר ההשתלשלות – שכן כל יהודי, במצבו הוא – הרי הוא מלך, הוא מקבל ממלך מלכי המלכים הקב"ה, שמכתירים אותו בראש השנה („תמליכוני עליכם"[23]; וכפס"ד הנ"ל מהטור, שבנ"י יודעים מראש שזוכים בדין, כיון שהם „גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו" (ומשום כך הם יודעים „אופי' של אלקי'"), והם בדרגת מלך, ולכן הם מקבלים – עי"ז שהם מקבלים ממלך מלכי המלכים הקב"ה – כל ההמשכות וההשפעות כפי שזה מגיע למלך ללא כל השתדלות מצדו. ואדרבה: אסור למלך לעשות שום מלאכה[24], כאשר אחד מאנשי המלוכה יכול לעשות זאת במקומו, עאכו"כ כאשר זהו „ברוב עם", אשר „ברוב עם הדרת מלך"[25].

ג. העיקר והשלימות ד„והצילו העדה" היא ההצלה מהמעמד ומצב דעכשיו של הגלות, בגאולה האמיתית והשלימה – כי אפילו אלו שיש להם – גם עכשיו (בגלות) – הרחבה בפרנסה רוחנית והרחבה בפרנסה גשמית, ואפילו אלו שנמצאים בארץ הקודש על הר הקודש, ושם גופא – במקום הכי קרוב למקום קדש הקדשים – אך גם הם אומרים שם[26] „מפני חטאינו גלינו מארצנו", שכן עדיין אין את ה„מקדש אד' כוננו ידיך"[27], ועדיין א"ז מצב של „כל יושבי עלי'"[28], שדוקא אז קיימים בשלימות כל הענינים, כולל – מצות יובל[28], שקשורה במיוחד עם שחרור

12) ר"פ נצבים (כט, ט).
13) ראה לקו"ת ר"פ נצבים.
14) נצבים שם, ט־י.
15) לקו"ת שם.
16) בעשר כחות הנפש שלו (ראה לקו"ת שם) שנשתלשלו מעשר ספירות (תניא רפ"ג).
17) מקומות שבהערה 2.
18) ראה פענח רזא ס"פ נצבים. לקו"ת שם. „היום יום" כ"ה אלול. וראה גם זהר שבהערה 2.
19) „היום יום" שם. וראה ד"ה זה היום תר"ץ (סה"מ קונטרסים ח"א סט, ב).
20) אוה"ת נצבים ע' א'רא. וראה אוה"ת ואתחנן ע' קפ.
21) מלכים־א כב, מה.
22) ולכן בכחו להכתיר הקב"ה למלך בר"ה, כי הוא „מתייחס אליו בערך מה" (אוה"ת ואתחנן שם).
23) ר"ה טז, א. לד, ב.
24) במכ"ש מזה ש„כיון שנתמנה אדם פרנס על הציבור אסור בעשירת מלאכה בפני שלשה" – קידושין ע, א. רמב"ם הל' סנהדרין פכ"ה ה"ד. טושו"ע חו"מ ס"ח ס"ד.
25) משלי יד, כח.
26) בתפלת מוסף דיו"ט.
27) בשלח טו, יז.
28) ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח.

ידוע מ"ש בסידור האריז"ל[11] ש„הימים שבין ר"ה ויוה"כ הם כמו חול המועד", ועפ"ז י"ל, שבצום גדלי' מודגש הפיכת הצום ל„מועד", להיותו ביום שנקרא „מועד" גם בזמן הזה[12].

ובהדגשה יתירה (בימים שבין ר"ה ויוה"כ גופא) בשלישי[13] בתשרי – שקשור עם הגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי, גאולה נצחית וביהמ"ק נצחי, כמ"ש „יחיינו מיומיים ביום השלישי[14] יקימנו ונחי' לפניו", „שלח לנו רפואה משני העתים שעברו עלינו הוא גלות מצרים וגלות בבל, בעת השלישי בגאולה העתידה יקימנו מן הנפילה ונחי' לפניו עד עולם"[15].

האריז"ל (פע"ח שער ר"ה פ"ב. מ"ח מס' ימי תשובה פ"א) שהריגת גדלי' היתה מפני תוקף הדינים וחסרון המתקתן ע"י תקיעת שופר – למחרת ר"ה.

ולהעיר שבלקוטי לוי"צ (אג"ק ע' שו) מתווך עם הדעה שנהרג בר"ה – ש„אין הכוונה על יום א' דר"ה רק על יום ב' דר"ה, שאצלנו אחר החורבן הוא יו"ט, ובזמן הבית הי' חול . . הריגתו הי' ביום . . שיש הרבה דינין ואין אז תק"ש, ואצלנו היום הזה הוא יום ג' דתשרי", עיי"ש.

11) בעשי"ת.

12) ועד"ז תשעה באב, שנקרא מועד גם בזמן הזה, כמ"ש (איכה א, טו) „קרא עלי מועד". ובטעם הדבר יש לומר, שכיון שבשניהם הירידה היא גדולה ביותר (כנ"ל ס"ו*), הרי, גם העלי' (הפיכת הצום) היא גדולה יותר, ועד שנרמז כבר בזמן הזה (וראה לקמן הערה 22).

13) וגם „שלישי" במנין הצומות על סדר החדשים כפי שנתפרשו בקבלה – „צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי".

14) ראה חדא"ג מהרש"א (ר"ה יח, ב) ש„ביום השלישי יקימנו גו'" קאי על שלישי בתשרי, צום גדלי'.

15) מצו"ד עה"פ.

*) בספר השיחות.

ב. ויש להוסיף, שהגדלות האמיתית דהצום (צום גדלי') ע"י הפיכתו ליום טוב בימות המשיח, מרומזת גם ב(סיבת ה)מאורע שבגללו נקבע הצום:

בפסוק שבו מסופר אודות הריגת גדלי' בן אחיקם ע"י ישמעאל בן נתני' מודגש שישמעאל בן נתני' הי' מזרע המלוכה – „ויהי[16] בחודש השביעי בא ישמעאל בן נתני' בן אלישמע מזרע המלוכה גו' ויכו את גדליהו גו'"[17] – „מלכות בית דוד"[18], „בעבור זה הרג לגדליהו בחשבו שאליו ראוי הממשלה כי הוא מזרע המלוכה, ולא לגדלי'"[19], „שלא הי' מזרע המלוכה כמוהו"[20].

ויש לומר, שאף שהמאורע דהריגת גדלי' הו"ע הכי חמור, ועד שעי"ז „נכבת גחלת ישראל הנשארת", שבטלה גם ה„שארית ליהודה" שנתן מלך בבל כדי שיומשכו חיי בנ"י בהמשך חייהם במלכות דוד[21], מ"מ, בסיבת המאורע, קנאתו של ישמעאל בן נתני' „שאליו ראוי הממשלה כי הוא מזרע המלוכה, ולא לגדלי'", נרמז גם ענין טוב[22] – רצון שתהי' „שארית ליהודה" (לא רק במלכות דוד, אלא גם

16) ירמי' מא, א־ב.
17) משא"כ בפסוקים שלפנ"ז (מ, ח ואילך) נזכר שמו מבלי להזכיר שהי' מזרע המלוכה.
18) רד"ק עה"פ.
19) מצו"ד מ"ב כה, כה.
20) אברבנאל עה"פ.
21) ולהעיר שזו היתה שיטת בבל – ע"ד הנהגתם לאחרי מלכות יכני', כמ"ש (מ"ב כד, יז) „וימלך מלך בבל את מתני' דודו תחתיו".
22) ועד"ז בתשעה באב – שבחורבן הבית יש גם ענין טוב, כמארז"ל (איכ"ר פ"ד, יד. ועוד)

צום גדלי׳

השייכות דצום גדלי׳ לגאולה

א. ...ענין נוסף והוא העיקר בהגדלות דהצום (צום גדלי׳) – בנוגע להפיכת הצום ליום טוב, ששון ושמחה, כפס״ד הרמב״ם[1] „כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה, שנאמר[2] כה אמר ה׳ צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהי׳ לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים״.

ובהקדמה – שע״פ האמור לעיל שהירידה דצום גדלי׳ היא למטה מטה ביותר, כמודגש גם בחומר הצום, מסתבר לומר, שגם העלי׳ שבו (הפיכתו ליום טוב) היא באופן נעלה יותר משאר הצומות, וזוהי הגדלות האמיתית של הצום (צום גדלי׳) – שמודגשת בו יותר התכלית והכוונה דהפיכת הצום ליום טוב.

והביאור בזה:

בנוגע לצום גדלי׳ – יש דעות[3] שנהרג בראש השנה, וכיון שאסור להתענות בר״ה (מצוה לאכול ולשתות ולשמוח בר״ה)[4], דחו הצום לשלישי בתשרי.

ע״פ מארז״ל[5] (בנוגע לתשעה באב שחל להיות בשבת) ש„רבי . . ביקש לעקור תשעה באב״ (של אותה שנה), דכיון ש„דחינוהו לאחר השבת אמר רבי הואיל ונדחה ידחה״ – מובן, שבצום גדלי׳ שנקבע מעיקרו באופן של דחי׳, מודגשת יותר הנתינת־כח לעקירת הצום לגמרי[6], בימות המשיח, שיבטלו הצומות ויהפכו לימים טובים ומועדים[7].

וענין נוסף בנוגע לקביעת הצום בשלישי בתשרי – גם (ובהדגשה יתירה) להדעות[8] שנהרג בשלישי בתשרי (כפשטות לשון הגמרא[9] „ג׳ בתשרי שבו נהרג גדלי׳ בן אחיקם״)[10] – בימים שבין ר״ה ליוה״כ:

שיחת יום א׳ פ׳ ברכה, ד׳ תשרי, צום גדלי׳ נדחה - יהפך לשמחה - ה׳תנש״א. סעיפים ד־ח. נדפס בסה״ש תנש״א ח״א ע׳ 21 ואילך.

1) הל׳ תעניות בסופן.

2) זכרי׳ ח, יט.

3) ראב״ע זכרי׳ ח, יט. רד״ק שם ז, ה. ירמי׳ מא, א. רבינו ירוחם בתולדות אדם וחוה נתיב יח ח״ב. הובא בב״י או״ח סו״ס תקמט, ובט״ז שם.

4) שו״ע אדה״ז או״ח ר״ס תקצו.

5) מגילה ה, רע״ב.

6) להעיר מהשקו״ט אם יש לצום גדלי׳ דין של „נדחה״ שהוא קל יותר מצום ביומו (ראה נו״כ השו״ע או״ח סתקמ״ט).

7) ויש לומר, שהפיכת הצומות לימים טובים מודגשת יותר בצום גדלי׳ גם מצד שייכותו המיוחדת ליוה״כ (כנ״ל ס״ה*) – כי, יוה״כ קשור עם חמשה עשר באב, כמארז״ל (תענית כו, ב) „לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים״, וידוע שגודל היו״ט דחמשה עשר באב הוא בגלל שבו נעשה התיקון דתשעה באב, ועד״ז ביוה״כ (שניתנו בו לוחות שניות) שבו נעשה התיקון דשבירת הלוחות בי״ז בתמוז – שזהו״ע הפיכת הצומות לימים טובים.

8) סדר עולם פכ״ו. הובא בסדה״ד ג״א של״ט.

9) ר״ה יח, ב. ירושלמי תענית פ״ד ה״ה. וכ״ה במגילת תענית (בסופה), ברמב״ם (הל׳ תעניות פ״ה ה״ב), ובטור (או״ח סתקמ״ט. סתק״פ). ועוד.

10) ומודגש יותר ע״פ המבואר בכתבי

*) בספר השיחות.

וגאולה[29], כמ״ש[30] „ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו״ (בשנת היובל) אפילו כזה שאומר[31] „אהבתי את אדוני״ ואינו יוצא בשביעית[32].

ויש לומר שהשייכות של יום הדין דראש השנה עם הגאולה („והצילו העדה״) מודגש גם בכך שבראש השנה היא העבודה דקבלת מלכותו ית׳, למלאות בקשתו של הקב״ה „תמליכוני עליכם״ [כמו שאומרת הגמרא בתלמוד בבלי[23], שקשור עם גלות, „במחשכים הושיבני״[33]], שמלכותו ית׳ קשורה ותתגלה בשלימותה על־ידי דוד מלכא משיחא (שענינו ספירת המלכות[34]).

מזה מובן, שבעמדנו כעת ברגעים האחרונים לפני הגאולה (ע״פ כל הסימנים, כנ״ל[35]) – הדין בימים אלו (ימי הדין) צריך להביא את העיקר ושלימות ד„והצילו״ – הגאולה האמיתית והשלימה.

ותיכף ומיד ממש – מבלי להכנס לשקו״ט בזה – אין לכך זמן, כי צריכים כבר לקבל את פני הגאולה האמיתית והשלימה ודוד מלכא משיחא, וכ״ק מו״ח אדמו״ר בראשנו – וא״כ מובן, שכל רגע שממהרים לסיים את הענינים שקודם לזה, תבוא רגע קודם הגאולה האמיתית והשלימה.

ד. ולהוסיף, שהשייכות ד„והצילו״ בראש השנה עם הגאולה מודגשת גם בפרשת השבוע – פ׳ וילך שבאה בהמשך לפ׳ נצבים:

כאשר עומדים „נצבים . . לפני ה׳ אלקיכם״, באופן של „נצב מלך״ (כנ״ל ס״ב) – יש בבנ״י הכח שתיכף אח״כ יהי׳ אצלם „וילך״ – לכל לראש ההליכה מהגלות להגאולה, שזה כולל ההליכה מארצות הגלות לארץ הגאולה (ארץ ישראל), ובפרט כפי שהיא נעשית תיכף ומיד במצב ד„כל יושבי עלי׳״, ולאח״ז בגאולה עצמה – „וילך״, „ילכו מחיל אל חיל״, עד „יראה אל אלקים בציון״[36].

ובכל יהודי נפעל „היום מלאו ימי ושנותי״ (כדברי משה בהמשך ל„וילך משה״[37]) – שלכל יהודי יש ימים ושנים מלאים בתורה ומצוות, והכח ע״ז הוא מקבל מזה שכן הי׳ אצל משה רבינו, ומזה ה״ז נמשך בכל יהודי ע״י בחי׳ משה שבו שפועלת עליו עד למעשה בפועל (כפי שאדה״ז מבאר בתניא[38], ובתוספות ביאורים בזה מהצמח־צדק).

ה. השייכות הנ״ל דיום הדין דראש השנה עם „והצילו העדה״, כולל ובעיקר הגאולה – מתחילה כבר בערב ראש השנה, שערב והכנה הוא מעין הדבר שאליו מתכוננים. ועאכו״כ בנוגע לערב ראש השנה, שאז ישנו כבר „והצילו העדה״ דראש השנה –

---

29) ולהעיר שהתחלת השחרור ביובל היא מראש השנה – ר״ה ח, ב. רמב״ם הל׳ שמיטה ויובל פ״י הי״ד. וראה לקו״ש ח״ט ע׳ 387.

30) בהר כה, י.

31) משפטים כא, ה־ו.

32) ראה פרש״י משפטים שם, ו. בהר שם.

33) איכה ג, ו. סנהדרין כד, א.

34) ראה סהמ״צ להצ״צ מצות מינוי מלך.

35) בהברכה לאחרי התרת נדרים (סה״ש ה׳תשנ״ב ע׳ 1).

36) תהלים פד, ח.

37) פרש״י וילך לא, ב.

38) פמ״ב.

כהפס"ד הנ"ל מהטור, שכבר בערב ראש השנה יודעים בנ"י שזוכים בדין, ואזי מתחילים כבר ההכנות לראש השנה[39] – וכידוע ששבת ויו"ט צריכים הכנה מיוחדת[40], ועאכו"כ ההכנה דערב ראש השנה לקראת ראש השנה, שמשפיע על כל ימי השנה (כמו ראש שמשפיע על כל חלקי הגוף)[41].

ו. ויש לומר שהשייכות דערב ראש השנה עם הגאולה (זוכים בדין) באה יותר בגלוי בדורות האחרונים – ע"י יום הולדתו של הצמח־צדק ביום זה (בשנת תקמ"ט):

שמו של הצמח־צדק [כפי שנקרא כן על שם תורתו] הוא שמו של משיח צדקנו, שנקרא „צמח" ונקרא „צדק"[42].

ולהוסיף בהשייכות דהצמח־צדק עם משיח צדקנו: הצמח־צדק – הנשיא השלישי דנשיאי חב"ד[43] – כולל בו את כל הנשיאים, כפי שרואים בתורתו שכוללת התורה דכל הנשיאים שלפנ"ז, וגם דהנשיאים שלאח"ז, עד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו. והיות שרבותינו נשיאינו, וכללות הענין דגילוי פנימיות התורה והפצת המעינות חוצה ע"י רבותינו נשיאינו, ה"ה קשורים עם הגילוי דמשיח צדקנו, ובמיוחד כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו כמרומז בשמו „יוסף יצחק" על שם „יוסף אד' שנית ידו"[44] – א"כ מובן שזה (השייכות של הרביים עם משיח) ישנו בהדגשה אצל הצמח־צדק הכולל את כל הנשיאים.

מזה מובן, שביום ההולדת של הצמח־צדק (בערב ראש השנה), שאז הרי „מזלו גובר"[45] – הרי גובר הענין דשמו של משיח, שבעל יום ההולדת עושה כל התלוי בו – ובמילא בודאי שזה פועל פעולתו – שיהי' הגילוי דשמו של משיח, ויתירה מזו – הגילוי דמשיח עצמו (כפי שהוא למעלה משמו).

ע"ד כפי שזה בנוגע להנשמה ש„חמשה שמות נקראו לה"[46] (נפש רוח נשמה חי'), עד השם החמישי – יחידה, עד עצם הנשמה (ש„חמשה שמות נקראו לה"[47]),

כך גם י"ל בנוגע למשיח – שנוסף להגילוי דשמו של משיח, עד כפי שהוא קשור עם יחידה (יחידה הכללית[48]),

39) ראה טור שם: לפיכך נוהגין לספר ולכבס בערב ר"ה.

40) ביצה ב, ב.

41) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נז, א ואילך. ובכ"מ.

42) „צמח" – „איש צמח שמו" (נוסח הושענות הושע"ר. מזכרי' ו, יב (ובמפרשים שם). וראה שם ג, ח). „צדק" – והי' צדק אזור מתניו" (ישעי' יא, ה). וראה ירמי' כג, ה ובפרש"י. שם לג, טו.

43) כנגד ספירת הדעת (ספר השיחות תרצ"ו ע' 141. תש"ב ע' 19. תש"ה ע' 60. אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"ץ ח"ט ע' תטז).

44) ישעי' יא, יא.

45) ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקה"ע.

46) ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לז. בכמה מקומות ודפוסים הוא בשינוי סדר. אבל כ"ה בע"ח שער דרושי אבי"ע פ"א. שער הגלגולים בתחלתו. ובכ"מ.

47) ראה סה"מ תרפ"ח ע' קיז. ועוד.

48) רמ"ז לזח"ב מ, ב. לזח"ב רס, ב. ל"ת להאריז"ל בראשית עה"פ ויתהלך חנוך. ס' ארבע מאות שקל להאריז"ל (ע' רמא – בהוצאת ירושלים תשמ"ה). ועוד. וראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ט ע' 360 (לקמן ע' 336) הערה 27.

והשלימה ע"י משיח צדקנו, למטה מעשרה טפחים,

ו„וילך" כל בנ"י – „בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"[90] – תיכף ומיד – „ארו עם ענני שמיא"[91] – בארץ הקודש, וחוגגים שם את ראש השנה,

ושם גופא – בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, בבית המקדש השלישי והמשולש, „מקדש אד' כוננו ידיך", ושם גופא – בקדש הקדשים, שבו נמצאת אבן השתי' שממנה הושתת העולם[92]

– האבן השתי' שקיימת בשלימות ובגלוי גם בזמן הזה בלי שינויים במקום קדש הקדשים בבית המקדש – שלכן ה"ז מחזק את הטענה והתביעה דבנ"י על הגאולה, בטענה כי רואים כבר עכשיו בגלוי בעולם הזה התחתון את אבן השתי', שהיא היסוד של כל עוה"ז גם עכשיו – כי היא נותרה בשלימות ללא שינויים במקומה.

וביחד עם בית המקדש השלישי יתקיים „ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו"[93], חיים אמיתיים ונצחיים, החל מחיים כפשוטם – כתיבה וחתימה טובה לכל אחד ואחת מישראל, עם חיים בפשטות – גוף בריא ונשמה בריאה, הן בגשמיות והן ברוחניות.

ותיכף ומיד ממש כל זה עובר לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לבית המקדש השלישי, בגאולה השלישית, שהיא גם כוללת את הגאולה העשירית, גאולה שאין אחרי' גלות[94] (כפי שאומרים זאת גם בסדר של פסח, ש„כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"[95]).

ועוד ועיקר – תיכף ומיד ממש, ובפרט שעומדים ביום סגולה דערב ראש השנה עם כל מעלותיו,

ובפרט שכאו"א ינצל בודאי יום זה להוספה בעניני צדקה ובכמה ענינים טובים, ובמיוחד – בהענין שהזמן גרמא – יום הולדת הצמח־צדק – ע"י הלימוד מתורתו וקיום הוראותיו.

וכאמור – ביום זה עצמו שתבוא הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

90) בא י, ט.

91) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

92) יומא נד, ב.

93) הושע ו, ב. וראה במפרשים שם.

94) מכילתא בשלח טו, א. תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטו, ב.

95) מיכה ז, טו.

ובגשמיות – בהתאם לברכת המזון דבנ"י[82] (שבה מבקשים „בכל מכל כל"): „ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך"[83] – שמקבלים ארץ ישראל בפשטות, ותיכף באופן של ירושה וכיבוש וחלוקת הארץ, וכל בנ"י נמצאים שם „איש תחת גפנו ותחת תאנתו"[84], בגאולה האמיתית והשלימה,

ובאופן שזה פועל גם על העבר, שאע"פ שברגע זה ממש הרי משיח עדיין לא בא, הנה כאשר הוא יגיע ברגע לאחרי זה – הוא ישנה (על־ידי הכנסת האל"ף דאלופו של עולם[85]) גם את הרגעים שלפני זה (ד„גולה") שיהיו חלק מגאולה.

י. ולסיכום:

בעמדנו ביום סגולה דערב ראש השנה ה'תשנ"ב, הי' תהא שנת נפלאות בכל – שהוא גם יום ההולדת של הצמח־צדק – ובסיום וחותם דחודש אלול ר"ת „אני לדודי ודודי לי"[86], עם כל חמשת הר"ת דאלול כנגד הג' קוים ועמודים דתורה עבודה וגמילות חסדים, ותשובה וגאולה[87] – הרי בודאי שבעמדנו במצב ד„ודודי לי" מברך הקב"ה כל יהודי ואת כל בנ"י עוד בחודש אלול עם „בכל מכל כל", „מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"[88], הן ברוחניות והן בגשמיות, וגם בשניהם יחד, עד באופן שנעשים מציאות אחת.

וע"פ פס"ד הטור הנ"ל שכבר בערב ראש השנה בנ"י „לובשים לבנים ומתעטפים לבנים" – הרי מובן שעוד בערב ראש השנה מקבלים כבר את ההתחלה דכל ההמשכות והשפעות ואורות, ועאכו"כ – כל הכחות, הן ברוחניות והן בגשמיות.

ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד ממש בערב ראש השנה זה, יום הולדת דהצמח־צדק – יתגלה משיח צדקנו, באופן ד„מראה באצבעו ואומר זה"[89]: הנה משיח כפי שנקרא „צמח", הנה משיח כפי שנקרא „צדק", הנה משיח כפי שנקרא „יוסף יצחק" (שמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו), ועוד ועיקר – הנה משיח כפי שנקרא „דוד מלכא משיחא", ביחד עם משה רבינו – „גואל ראשון הוא גואל אחרון", ביחד עם ישראל הבעש"ט וכל רבותינו נשיאינו – ובאופן ד„מיד" (כנ"ל ס"ז), תיכף ומיד ממש.

ובפשטות – ש„וילך" כל יהודי וכל בנ"י מהגלות לגאולה האמיתית

82) שהוא הברכה היחידה מן התורה (ברכות מח, ב. רמב"ם ריש הל' ברכות. סדר ברה"נ לאדה"ז בתחלתו). וגם להדיעות שברכת התורה היא מה"ת – אין זה קשור עם גשמיות העולם וארץ ישראל כ"כ כמו ברכת המזון („ואכלת ושבעת גו'").

83) עקב ח, י.

84) לשון הכתוב – מלכים־א ה, ה.

85) ראה לקו"ת בהעלותך לג, ג. ובכ"מ. וראה סה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 504 ואילך. ע' 520 ואילך.

86) שה"ש ו, ג. וראה אבודרהם סדר ר"ה ופירושה פ"א. ראשית חכמה שער התשובה פ"ד (קטו, ב). פע"ח שער ר"ה פ"א. ב"ח לטור או"ח סתקפ"א (ד"ה והעבירו). של"ה במסכת ר"ה שלו (ריג, א). לקו"ת ראה (לב, א). ועוד.

87) ראה לקו"ש חכ"ט ע' 272 ואילך, וש"נ.

88) ברכה השלישית דברהמ"ז.

89) ל' חז"ל – שמו"ר ספכ"ג. וראה תענית בסופה.

ישנו גם העצמות דמשיח צדקנו, שזהו דבר אחד עם עצמות א"ס[49], ולכן, הגילוי דמשיח (בערב ראש השנה) קשור עם קבלת מלכותו ית' בראש השנה[50] כנ"ל, ועם הגילוי דענין המלכות („נצב מלך") בכל יהודי, כמובן גם מפס"ד הטור בנוגע לערב ר"ה, כנ"ל.

[ולהעיר שהטור הוא היסוד של הבית יוסף, שהוא היסוד דשולחן ערוך הבית יוסף, שהוא היסוד דשו"ע אדה"ז, שעליו ישנם כמה תשובות וביאורים מהצ"צ].

ז. ויש לקשר זה עם הענין ד„וילך משה" (ההליכה מהגלות להגאולה כנ"ל ס"ד) – ע"פ המדובר לאחרונה[51] הראשי־תיבות [שנוגע במיוחד לחסידי חב"ד, ועל־ידם – לכלל ישראל בכל הדורות] של „מיד" – „מיד הן נגאלין"[52] – משה, ישראל (הבעש"ט), דוד (מלכא משיחא):

כל השלשה (משה, ישראל הבעש"ט ודוד מלכא משיחא) קשורים עם „מיד הן נגאלין": משה הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון[53]. ישראל הבעש"ט – כמענה המשיח אליו על שאלתו „אימתי אתי מר" – „כשיפוצו מעינותיך (דהבעש"ט) חוצה"[54]. ודוד מלכא משיחא – שעל־ידו באה הגאולה האמיתית והשלימה בפועל.

ובתיבת „מיד" קיימים כל השלשה יחד בתיבה אחת ויחידה, ובתיבה שפירושה הוא „מיד" (תיכף), ברגע אחד ויחיד – ה"ז מורה שכל השלשה הם נקודה אחת ויחידה: הנקודה של גאולה מיד.

ונקודה זו נחלקת לשלשה פרטים, ודוקא בסדר של משה, ישראל הבעש"ט ודוד מלכא משיחא: הכח לגאולה בא ממשיח גואל ראשון הוא גואל אחרון, ומשה קיבל תורה מסיני ומסרה כו'[55], שזה כולל כל התורה כולה, כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש[56], כולל – גם הגילוי דפנימיות התורה באופן דהפצת המעינות חוצה ע"י הבעש"ט, שעל־ידו „אתי מר" דוד מלכא משיחא.

ובפרטיות יותר: משה ודוד (מלכא משיחא) הם הראשון והאחרון – גואל ראשון הוא גואל אחרון, וביניהם היא האות י' שהיא ר"ת ישראל (הבעש"ט), שקאי על נקודת היהדות („פינטעלע איד")[57], כפי שהיא עומדת בגלוי עד שהיא מקבלת צורת אות (י'), ואדרבה: דוקא הי' היא המחברת את שתי האותיות מ' וד' שיש להם התפשטות שלא בערך יותר מהתפשטות הי' – כי נקודת היהדות מתקשרת עם הקב"ה עצמו, ולכן עומד היהודי במצב של „נצב מלך" (כנ"ל) ו„וילך", ודוקא לו יש הכח להביא את הגואל ראשון הוא גואל אחרון (משה ודוד מלכא משיחא).

49) ראה סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך בסופה: במשיח נתת אתה הא"ס בעצמו.

50) ועפ"ז מובן השייכות דיום הולדת הצ"צ לערב ראש השנה.

51) שיחת ש"פ במדבר ויום ב' דחגה"ש תנש"א (סה"ש ה'תנש"א ח"ב ע' 562). ועוד.

52) ל' הרמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

53) ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א. שער הפסוקים פ' ויחי. תו"א ר"פ משפטים. ועוד.

54) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה בכתר שם טוב בתחלתו. ובכ"מ.

55) אבות רפ"א.

56) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. ועוד – נסמן בלקו"ש חי"ט ע' 252 בהערות.

57) ראה „היום יום" ח' אדר א'.

והכח על גילוי הי' (נקודת היהדות) – יחידה שבנפש (ניצוץ משיח שבכל א' מישראל[58]) עד עצם הנפש – ביהודי, ניתן במיוחד ע"י ישראל הבעש"ט, ע"י גילוי תורת החסידות – שזה קאי בכללות על כל תורת החסידות של כל רבותינו נשיאינו (שקשורים עם משיח), ובמיוחד – ה"ז בגלוי אצל הצ"צ, שהוא כולל כל רבותינו נשיאינו, כנ"ל (ס"ו).

ח. השייכות הנ"ל דערב ראש השנה עם הגאולה, מודגשת יותר בערב ראש השנה בקביעות שנה זו – הן בימי השבוע, שהוא ביום ראשון בשבוע, והן בכללות השנה – שנת ה'תשנ"ב:

כאשר ערב ראש השנה חל ביום ראשון בשבוע, אזי נמצא שהוא בין שני ימי סגולה – בין יום השבת קודש וראש השנה. וע"פ הידוע שכל עניני קדושה הם בדיוק, הרי מובן שהיום דערב ר"ה יש בכחו לחבר את שני הקצוות דשבת וראש השנה: שבת ה"ה "מיקדשא וקיימא"[59] מלמעלה, משא"כ ראש השנה מתקדש ע"י בנ"י (ישראל דקדשינהו לזמנים[60]). וע"י היום דערב ראש השנה בינתיים נעשה החיבור של ב' העניינים, שהקדושה דשבת שהיא למעלה מכל העולמות (מיקדשא וקיימא מלמעלה) נמשכת כמו שהיא בראש השנה; וכך גם לאידך גיסא, מתגלה איך שכל יהודי הוא "בעה"ב" (להיותו בדרגת מלך כנ"ל) על שבת ומשפיע בשבת, עד – איך שכל יהודי נעשה בעה"ב על (הבאתו של) "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"[61].

ובפרטיות יותר: בקביעות שנה זו ישנה המעלה, שראש השנה חל בהמשך רצוף של שלשה ימים מיוחדים זה אחר זה[62]: (א) יום השבת קודש, קשור עם "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים". (ב) ערב ראש השנה – ביום ראשון בשבוע, שנקרא בתורה[63] "יום אחד", על שם שהקב"ה הי' יחיד בעולמו[64]. וענין זה של יום ראשון דמעשה בראשית חוזר ונשנה בכל יום ראשון[65], כמו שנראה בשירו של יום שאומרים אז "לה' הארץ ומלואה"[66]. ובהדגשה יתירה כשיום ראשון הוא ערב ראש השנה, שאז "זה[67] היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון"[68]. (ג) ראש השנה, ביום שני בשבוע, שביום זה נבראת מחלוקת[69] – מחלוקת למעליותא, מחלוקת לשם שמים (כמחלוקת שמאי והלל) ש"סופה להתקיים"[70], גם המעלה דשמאי (גבורה[71]) וגם המעלה דהלל (חסד[71]) – "ושפטו העדה (דין) גו' והצילו העדה" (חסד), ע"י כח נעלה משניהם שהוא

58) מאור עינים ס"פ פינחס.
59) ביצה יז, א.
60) ברכות מט, א.
61) תמיד בסופה.
62) ראה בארוכה השיחה דיום השבת – ש"פ נצבים, כ"ח אלול תנש"א.
63) בראשית א, ה.
64) ב"ר פ"ג, ח. פרש"י בראשית א, ה.
65) ראה לקו"ת שה"ש כה, א. ובכ"מ.
66) תהלים כד, א.
67) תפלת מוסף דר"ה, מר"ה כז, א.
68) ראה שיחת יום ב' דר"ה תשנ"ב (סה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 13 ואילך).
69) ב"ר פ"ד, ו. זח"א יז, א.
70) אבות פ"ה מי"ז.
71) ראה זח"ג רמה, א. תניא אגה"ק סי"ג. ועוד.

מחברם[72] – הכח דמשה, ר"ת משה שמאי הלל, אשר הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון.

שזה נוסף על המעלה משולשת של השנה החדשה – שנה תמימה (שנת העיבור), שנה שלימה (חשון וכסלו מלא), ו"תמימות" בשלימות ד"שבע שבתות תמימות", כמדובר לעיל[73].

ט. הראשי־תיבות של מספר השנה ה'תשנ"ב נקבע ע"י בני ישראל – הי' תהא שנת נפלאות בכל:

"נפלאות בכל" הכוונה בפשטות, שיהיו (הי' תהא – לשון הבטחה ולשון ציווי ונתינת כח) נפלאות בהכל, בכל הענינים של השנה. שזה נעשה ע"ז שבאה תיכף ומיד הגאולה האמיתית והשלימה, אזי יהיו "נפלאות בכל".

ובביאור הדברים: "בכל" מורה על תכלית שלימות הברכה כולל השלימות דהגאולה האמיתית והשלימה – כפי שאומרים חז"ל[74] ש"שלשה הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא, אלו הן אברהם יצחק ויעקב, אברהם דכתיב בי'[75] בכל יצחק[76] דכתיב בי'[77] מכל ויעקב דכתיב בי'[78] כל". כלומר,

72) ראה שיחת יום ב' דר"ה תשנ"ב (סה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 17 ואילך. ע' 33 ואילך).
73) לאחרי התרת נדרים (סה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 2־1). וראה בארוכה – שיחת יום ב' דר"ה (סה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 12 ואילך).
74) ב"ב טז, סע"ב ואילך.
75) חיי שרה כד, א.
76) ולהעיר שלע"ל יקרא ליצחק כי אתה אבינו (שבת פט, ב).
77) תולדות כז, לג.
78) וישלח לג, יא.

ש"בכל" קשור עם השלימות דעולם הבא[79], הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהי' "כל" – הכל בשלימות.

ובשרש הענינים: "כל" קאי על הה' ספירות (הכוללים את כל הספירות) מחסד ועד הוד, כפי שהם קיימים בשלימות (כל א' כלול מעשר) – ה"ז בגימטריא כל (חמשים). ו"בכל מכל כל" זהו כפי שהשלימות ד"כל" (גאולה) נמשכת בכל הג' קוים (כנגד הג' אבות), הכוללים את כל הפרטים.

מכיון שכל יהודי – אנשים נשים וטף – הוא יורש של כל אחד משלשת האבות וכולם יחד, ובכל יהודי ישנם כל ג' האבות[80], הרי מובן שכל יהודי מקבל בפשטות "בכל מכל כל", כפי שכאו"א אומר בסיום ברכת המזון: "כמו שברך את אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל כן יברך אותנו כולנו יחד בברכה שלימה",

ובפשטות – שכל יהודי מקבל "בכל מכל כל" ברוחניות, ו"בכל מכל כל" בגשמיות, עם כל הפירושים שבדבר, החל מהפירוש העיקרי – שעוד ברגעים האחרונים של הגלות יהי' לכל יהודי "בכל מכל כל", שכל ענייניו יהיו באופן הכי טוב והכי מושלם ("לא חסרו שום טובה"[81]),

ועוד ועיקר – שזה מביא מיד תכלית השלימות של "בכל מכל כל" – הגאולה האמיתית והשלימה, ובפשטות

79) ראה אוה"ת חיי שרה קכה, ב. וראה ספר הליקוטים דא"ח צ"צ ערך כל ע' קלב ואילך. וש"נ.
80) ראה תו"א ר"פ וארא. ועוד.
81) פרש"י ב"ב שם.